

BIULETYN

Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego
WARSZAWA LIPIEC-SIERPIEŃ 1949 Nr. 7-8 (31-32)

Wydaje Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego, W-wa, Smulikowskiego 6-8.

SPRAWOZDANIE Z WALNEGO ZJAZDU DELEGATÓW POLSKIEGO TOWARZYSTWA KRAJOZNAWCZEGO W OLSZTYNIE

W dniu 16 czerwca 1949 roku odbył się w Olsztynie doroczny Walny Zjazd Delegatów Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego.

Dnia poprzedniego, to jest 15 czerwca, w sali Miejskiej Rady Narodowej w Olsztynie odbyło się plenarne posiedzenie Zarządu Głównego P. T. K., w którym udział wzięło ok. 40 członków Zarządu Głównego. Na posiedzeniu tym omówiono szczegółowo zagadnienia, objęte porządkiem dziennym Zjazdu, zapracowano zgłoszone na Zjazd wnioski Zarządu oraz Oddziałów, oraz omówiono sprawę wyborów nowego Zarządu i Komisji Rewizyjnej.

W godzinach wieczorowych członkowie Zarządu Głównego wzięli udział w odczycie prelegenta objazdowego P. T. K. ob. Kazimierza Rapacza, który posiłkując się starannie dobranymi przeżroczkami wygłosił dla młodzieży olsztyńskich szkół średnich udaną prelekcję na temat: „Piękno Krakowa“.

Następnego dnia w godzinach rannych odbyło się symboliczne otwarcie 16 schronisk P. T. K. na terenie województwa olsztyńskiego. Na ukwieconym placu przed Wysoką Bramą, siedzibą Olsztyńskiego Oddziału i Okręgu P. T. K. ustawiono planszę z mapą województwa olsztyńskiego i fotografiami schronisk, które w dniu 16 czerwca miały być otwarte. Przy tablicy zebrali się liczni goście, członkowie Zarządu Głównego oraz delegaci Oddziałów.

Uroczystość zagał w imieniu gospodarzy wicewojewoda olsztyński ob. J. Wilamowski, Prezes Okręgu Olsztyńskiego P. T. K.; jako przedstawiciel miejscowych władz samorządowych przemawiał Przewodniczący Wojewódzkiej Rady Narodowej ob. Stanisław Piaskowski. Jako ostatni przemówił Prezes P. T. K. prof. St. Leszczycki. Stwierdził on, że przewidziane było otwarcie 15 schronisk, faktycznie

zaś otwiera się 16, tym samym plan zagospodarowania turystycznego Warmii i Mazur został przekroczony o jedno schronisko. Następnie przedstawiciele poszczególnych Oddziałów P. T. K. z terenu woj. olsztyńskiego składali kolejno meldunki o stanie uruchomionych schronisk, zaznaczając na tablicy ich otwarcie chorągiewką przy fotografii danego schroniska. Uczestnicy uroczystości z uznaniem powitali pomysłowość okręgu olsztyńskiego, ujawnioną w rozwiązaniu technicznej strony jednoczesnego otwarcia 16 schronisk.

Następnie uczestnicy uroczystości udali się do Wysokiej Bramy. Przecięcia wstęgi dokonał Wicemarszałek Sejmu ob. Stanisław Szwalbe. Goście zwiedzili pokoje biurowe, gospodę P. T. K., salę odczytową, salę zebrań, pokoje gościnne i dobrze wyposażone sale schroniskowe. Delegaci Oddziałów oraz goście

Ryc. 95. Prezes Zarz. Gł. P. T. K. dr. St. Leszczycki dokonuje symbolicznego otwarcia 16-tu schronisk na terenie woj. olsztyńskiego.

z radością i uznaniem przyjęli poważny dorobek Oddziału Olsztyńskiego P. T. K. Wrażenie to zostało pogłębione po zwiedzeniu drugiego schroniska P. T. K. w Olsztynie przy ul. Bałtyckiej. Aczkolwiek schronisko to mieści się w baraku, dysponuje jednak ono ładnymi pokojami, umywalniami, prysznicami itp.

O godz. 11 Prezes Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego prof. dr. St. Leszczycki w sali Domu Kultury Robotniczej w Olsztynie otworzył doroczny Zjazd Delegatów Oddziałów P. T. K.

W charakterze gości przybyli na Zjazd: Wicemarszałek Sejmu ob. Stanisław Szwalbe, Dyrektor Biura Turystycznego Ministerstwa Komunikacji ob. dr. Z. Filipowicz, Wicedyrektor Biura ob. J. Szeliowski, Przewodniczący Wojewódzkiej Rady Narodowej w Olsztynie ob. S. Piaskowski, poseł M. Arczyński, przedstawiciele Centralnej Rady Związków Zawodowych, Związku Samopomocy Chłopskiej, Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego, Ligi Morskiej, Związku Harcerstwa Polskiego, Związku Nauczycielstwa Polskiego, Ligi Kobiet, Polskiego Związku Narciarskiego, Centralnego Urzędu Planowania, Orbisu, Towarzystwa Uniwersytetów Robotniczych i Ludowych, prasy oraz inni. W Zjeździe wzięli udział członkowie Zarządu Głównego P. T. K. oraz delegaci następujących Oddziałów P. T. K.: Augustów, Biała Podlaska, Bydgoszcz, Częstochowa, Elbląg, Gdańsk, Giżycko, Gniezno, Jelenia Góra, Katowice, Kętrzyn, Kielce, Kolobrzeg, Kraków, Lidzbark Warm., Lublin, Łęczyca, Łódź, Międzyrzecz Wlkp., Myślenice, Olkusz, Pabianice, Piotrków, Płock, Polczyn Zdrój, Poznań, Puławy, Radom, Rzeszów, Szczecin, Tczew, Tomaszów Maz., Wałbrzych, Warka, Warszawa, Włocławek, Zielona Góra. Łącznie na sali obrad zgromadziło się ok. 200 osób.

Zagajając obrady, Prezes P. T. K. prof. dr. St. Leszczycki wspomniał o długoletniej walce Polaków na tej ziemi o swoje prawa narodowe, podkreślił decydującą rolę w walce o jej wyzwolenie Armii Radzieckiej i Polskiej. Zebrani uczcili pamięć poległych w walce o polskość tych ziem chwilą milczenia. W tej walce brała również udział obecna na sali ob. Emilia Sukert-Biedrawina, która w tym roku obchodzi czterdziestolecie swej pracy społecznej na ziemi mazursko-warmińskiej. Prezes w imieniu Zjazdu składa ob. Biedrawinie serdeczne życzenia dalszej owocnej pracy, wręcza Jubilatce wiązanek kwiatów i zaprasza do stołu prezydalnego. Zjazd hucznymi oklaskami zmanifestował swe uznanie dla zasłużonej działaczki społecznej.

Następnie Prezes podkreślił dorobek Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego w roku 1948. Dorobek ten ilustrowały barwne plansze z wykresami wykonane przez ob. M. Ryczera, stoisko z własnymi wydawnictwami P. T. K., liczne fotografie schronisk i domów P. T. K. W rozwoju tego dorobku poważną rolę odegrał Okręg i Oddział Olsztyński. Prezesowi Okręgu P. T. K. ob. Wilamowskiemu Prezes w imieniu P. T. K. złożył serdeczne podziękowania, zaś Prezesowi Oddziału Olsztyńskiego inżynierowi Zubelewiczowi, który kierował akcją odbudowy schronisk, Prezes wręczył Złotą Odznakę P. T. K. Wyrazy uznania dla działaczy krajoznawczych w Olsztynie Zjazd podkreślił długo trwającą owacją.

Przechodząc do aktualnych zagadnień krajoznawczo-turystycznych, Prezes stwierdził, że dążeniem P. T. K. jest, aby krajoznawstwo i turystyka stały się realną zdobyczą najszerszych warstw świata pracy. Obok wybijającej się na plan pierwszy turystyki masowej, istnieje winna nadal krajoznawcza turystyka grupowa i indywidualna. Właściwa realizacja celów i założeń P. T. K. może się dziś odbywać dzięki nawiązanej przez P. T. K. współpracy z Centralną Radą Związków Zawodowych, a w najbliższej przyszłości przez nawiązanie współpracy ze Związkiem Samopomocy Chłopskiej. Nową formą naszej pracy jest niedawno utworzony Wydział Społecznej Opieki nad Zabytkami Przeszłości powstały z inicjatywy działaczy przedwojennego Towarzystwa Opieki Nad Zabytkami Przeszłości, która to organizacja postanowiła działać jako Wydział Zarządu Głównego w ramach statutu P. T. K., oraz odpowiednie Sekcje w Oddziałach Towarzystwa. Sądzić należy, że w podobny sposób w przyszłości rozwiązana będzie sprawa ochrony zabytków przyrody, co się da skutecznie przez nawiązanie ścisłej współpracy z Ligą Ochrony Przyrody. W dalszym ciągu swego zagajania Prezes podkreślił poważny dorobek Kół Krajoznawczych Młodzieży Szkolnej. W tej dziedzinie należy dążyć do nawiązania współpracy ze Zw. Młodzieży Polskiej, Związkiem Harcerstwa Polskiego i Służbą Polsce. W zakończeniu swego zagajania Prezes odczytał depeze od ministra Oświaty dr. St. Skrzyszewskiego, oraz między innymi od Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego, Polskiego Związku Kolarskiego i innych.

W imieniu gospodarzy Zjazd powitał Prezes Okręgu Olsztyńskiego, Wicewojewoda J. Wilamowski.

W imieniu Biura Turystycznego Ministerstwa Komunikacji przemówił Dyrektor dr. Filipowicz. W swoim przemówieniu mówca

przedstawił zasady polityki turystycznej, według których Biuro Turystyki ma zamiar prowadzić swoje prace. Turystyka w Polsce musi spełniać trzy zadania: społeczne, kulturalne, gospodarcze. Ażebym osiągnąć wyznaczone cele, w związku z przełomem jaki się dokonał w Polsce we wszystkich dziedzinach życia, turystyka musi przede wszystkim na czoło wysunąć zagadnienie masowości, zagadnienie turystyki grupowej, a nie indywidualnej. Turystyka grupowa musi objąć zorganizowany świat pracy. W związku z tym powstaje konieczność innego podejścia do turystyki niż przed wojną. Na plan pierwszy wysuwa się grupa ludzi, która musi być obsłużona pod względem turystycznym, krajoznawczym i technicznym, pod względem odpowiednich rozrywek kulturalnych; tę grupę trzeba zapoznać nie tylko z przyrodą, ze zwiedzaniem środowiskiem, zabytkami, lecz przede wszystkim z aktualnymi osiągnięciami gospodarczymi i kulturalnymi społeczeństwa. Dlatego też Biuro Turystyczne musi popierać powstawanie domów turystycznych, schronisk i ośrodków week-endowych. Ta akcja ma się przyczynić do podniesienia uczestników na wyższy poziom kulturalny. Aby jednak turystyka mogła być masowa, musi być tania i dostępna dla wszystkich. Tania zaś może być tylko w masie, przez uruchomienie pociągów popularnych, tanią kalkulację przejazdów, noclegów i wyżywienia. Gospodarkę turystyczną tak trzeba planować, by nie była ciężarem dla gospodarki państwowej.

Mówca wyjaśnia, że Biuro Turystyki powstało z dawnego Samodzielnego Wydziału Turystycznego, ma szersze kompetencje aniżeli Wydział. Obecnie, kiedy po zrealizowaniu planu trzyletniego wchodzimy w okres planu sześcioletniego, turystyka powszechna w Polsce znajdzie w tym planie swoje miejsce. Biuro turystyczne stara się o poważne środki finansowe, ale te środki muszą być zużyte dla świata pracy, w pierwszym zaś rzędzie dla około 4.000.000 osób i ich rodzin, zorganizowanych w Związkach Zawodowych. Do tej akcji wciągnąć należy ludność żyjącą na wsi. Biuro Turystyczne nie zamierza jednak podchodzić biurokratycznie do tych spraw. Dlatego też postanowiono w najbliższej przyszłości utworzyć Radę Turystyczną przy Ministrze Komunikacji. W skład tej Rady wejdą przedstawiciele życia społecznego, a więc Centralnej Rady Związków Zawodowych, Funduszu Wczasów, Związku Samopomocy Chłopskiej, Związku Młodzieży Polskiej i pięciu Związków Turystyczno-Krajoznawczych: Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego, Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego, Polskiego Zwią-

ku Narciarskiego, Polskiego Związku Kajakowego i Polskiego Związku Kolarskiego. Rada Turystyczna ma być organem opiniodawczym dla Ministra Komunikacji, zaś realizacja jej uchwał będzie podejmowana przez Biuro Turystyczne. Poza tym będzie ona organem koordynowania działalności na polu turystyki i ustalania zadań dla poszczególnych organizacji. Koordynacja ta ma polegać: 1) na ustalaniu kierunków ruchu turystycznego, szlaków i ośrodków turystycznych, 2) rentowności tego ruchu — zniżki kolejowe muszą być dla kolei opłacalne, a okres w którym państwo dokłada do turystyki musi być okresem przejściowym, 3) na koordynacji ruchu wydawniczego, propagandy ruchu turystycznego itp.

Założeniem działalności Biura Turystycznego jest, aby turystyka ułatwiła poznanie Polski Współczesnej; ma ona pokazać nie tylko zabytki i przeszłość, ale i dzisiejszego człowieka, jego pracę w chwili bieżącej, jego walkę o wyzwolenie, historię naszych poczynań w tej walce. Biuro Turystyki ma być za tym nie tyle czynnikiem administracyjnym, ile raczej koordynującym. Ponieważ jednak nie da się tych zadań wypełnić bez pewnego entuzjazmu i zrozumienia ideałów turystyczno-krajoznawczych, Biuro Turystyczne w swej działalności musi się w dużej mierze opierać na wyrobowane organizacjach społecznych jak P.T.K., P. T. T. i inne.

Witający Zjazd imieniem Związku Samopomocy Chłopskiej obywatel Wyszomirski podkreślił, że przez krajoznawstwo, a więc przez poznanie dzisiejszej twórczej rzeczywistości można rozbudzić na wsi ten sam entuzjastyczny stosunek do pracy, który ujawnił już robotnik. Zarząd Związku Samopomocy Chłopskiej gotów jest współdziałać z Polskim Towarzystwem Krajoznawczym w wypełnieniu tego zadania, aby mieszkańców wsi wyprowadzić poza ich własne, często jeszcze zacofane oplotki.

Przemawiający w imieniu Ligi Morskiej obywatel J. Wojsznis oświadczył, że Liga Morska jest gotowa zaopatrzyć schroniska P. T. K. leżące nad wodą w konieczny sprzęt turystyczno-sportowy. Przemawiając w imieniu Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego mówca podkreśla celowość jak najdalej posuniętej współpracy P. T. T. z P. T. K.

W imieniu Polskiego Związku Narciarskiego przemawiał inż. Gologórski, apelując o powołanie przy Oddziałach P. T. K. sekcji narciarskich, którym P. Z. N. dostarczy kadr instruktorskich, a zwłaszcza na terenach niżowych Polski. Wreszcie w imieniu Zarządu Miejskiego powitał Zjazd wiceprezydent miasta Olsztyna ob. Trawiński Józef.

Po przemówieniach wiceprezes Kazimierz Staszewski złożył sprawozdanie z działalności P. T. K. za rok 1948. Uczestnicy Zjazdu żywo oklaskiwali ten fragment sprawozdania, który mówił o życzliwym zainteresowaniu się Obywatela Prezydenta R. P. Bolesława Bieruta sprawami krajoznawczymi (szczegółowe sprawozdanie z działalności za rok 1948 wydrukowano w biuletynie P. T. K. Nr. 5). Sprawozdanie kasowe złożył skarbnik ob. Władysław Gruszczyński. Po odczytaniu sprawozdania Komisji Rewizyjnej wniosek o udzielenie Zarządowi absolutorium przyjęty został jednogłośnie.

Ryc. 96. Fragment sali obrad Walnego Zjazdu Delegatów P. T. K. w Olsztynie. Prezes Dr St. Leszczycki referuje plan pracy na rok 1949.

W dalszym ciągu obrad Prezes dr. St. Leszczycki zreferował szczegółowo plan pracy na najbliższą kadencję Zarządu Gównego oraz wynikający z planu preliminarz budżetowy na rok 1949. Dzieląc plan pracy na 13 grup zagadnień, Prezes przy każdym dziale pracy dodawał konieczne wyjaśnienia:

1. **Organizacja** — obejmuje ona przygotowania do zmiany statutu, opracowanie preliminarza na rok 1950, ustalenie zasad pracy Oddziałów, Okręgów, Zarządu Gównego, dążenie do powołania nowych Oddziałów, silniejszy werbunek członków, powołanie referatu prasowego, druk Informatora o P. T. K., powołanie sekcji krajoznawczych przy zakładach pracy i zrzeszeniach, ujęcie hipoteczne majątku Towarzystwa, wprowadzenie jednolitej rachunkowości w Oddziałach, usprawnienie sprawozdawczości itp.

2. **Zagospodarowanie turystyczne** — obejmuje zagadnienie remontu schronisk i ich

wyposażenia w ramach planów zatwierdzonych przez Min. Komunikacji, ułożenie planów na rok 1950, przygotowanie planów inwestycyjnych do planu sześcioletniego, przy czym planowanie oprzeć się musi na konkretnych danych. Planem objęte winno być znakowanie szlaków turystycznych, przygotowanie tablic orientacyjnych, tworzenie biur obsługi turystycznej, organizacja wycieczek, ich przyjmowanie i obsługa. Akcją wycieczek oprzeć należy na planie 15 punktów krajoznawczo-turystycznych, omówionych na łamach „Ziemi” (patrz „Ziemia” Nr. 10—11 1948).

3. **Akcja szkoleniowa** — wymaga opracowania ramowego programu kursu dla przewodników, z uwzględnieniem wymogów współczesnego krajoznawstwa, brania udziału w pokrewnych kursach innych instytucji, organizowania kursów szkoleniowych dla Opiekunów Kół Krajoznawczych Młodzieży, organizowania obozów krajoznawczych młodzieży.

4. **Akcja odczytowa** — obejmuje odczyty radiowe P. T. K., utworzenie w przyszłości zespołu prelegentów objazdowych, którzy pójda do świetlic i szkół z odczytami krajoznawczymi, tak jak to dotychczas czyni prelegent objazdowy P. T. K. ob. K. Rapacz, który wygłosił w roku sprawozdawczym 178 odczytów. Należy tych prelegentów wyposażyć w przeźroczki i odpowiedni tekst. W tym dziale pracy przewidziana jest całkowicie zreorganizowana wystawa objazdowa P. T. K.

5. **Akcja wydawnicza** — obejmuje: Biuletyn P. T. K. (życie Towarzystwa, informacje organizacyjne i turystyczne), „Ziemię” (wychowanie aktywu krajoznawczego, materiał dla nauczycielstwa i instruktorów oświatowych), „Orli Lot” (materiał dla młodzieży i przez młodzież opracowany), odbitki z „Ziemi” w Bibliotece Krajoznawczej, zastępujące przewodniki i monografie, względnie zawierające materiały instrukcyjne), samodzielne wydawnictwa przewodnikowe, Informatory dla wczasowiczów przystosowane do różnorodnych możliwości świata pracy), popularne przewodniki dla szerokich mas w oparciu o „Czytelnika”, kontynuacja cyklu „Piękno Polski” w oparciu o Naszą Księgarnię, wydawnictwa różne typu „Gdańsk” (wydanego w języku angielskim), wydawnictwa Oddziałów, uzgodnione z Zarządem Gównym P.T.K., pocztówki krajoznawcze, których będziemy mieli na rynku w roku 1950 przeszło 6 milionów w 600 tematach z całej Polski. Uznano za celowe wydawanie popularnego pisma ilustrowanego, poświęconego krajoznawstwu i turystyce o wielkim nakładzie, przy współudziale P. T. K.

6. **Akcja muzealna** — poza istniejącymi 4 muzeami P. T. K. powstać ma w 1949/50 r. 6 dalszych muzeów.

7. **Biblioteka** i zbiory fotograficzne P. T. K. winny być stale uzupełniane zarówno przy Zarządzie Głównym, jak i w Oddziałach; biblioteki te winny ułatwiać prace organizacjom społecznym.

8. **Współpraca z C. R. Z. Z.** — na podstawie porozumienia do Zarządów Oddziałów i Okręgów P. T. K. wchodzi 1 wiceprezes i 1 członek Zarządu z ramienia Związków Zawodowych. Udział przedstawicieli C. R. Z. Z. w Zarządzie Głównym oraz w szeregu Oddziałach został już zrealizowany. Należy położyć duży nacisk na współpracę P. T. K. ze Związkami Zawodowymi w zarządzaniu masowych wycieczek świątecznych oraz pociągów popularnych. Wycieczki te winny być przygotowane w świetlicach i należycie obsłużone przewodnikami.

9. **Współpraca z Funduszem Wezasów Pracowniczych** — winna dążyć do rozszerzenia ruchomych wezasów krajoznawczych, do opracowania Informatorów dla wezasowiczów, do udziału P. T. K. w kursach szkoleniowych dla instruktorów oświatowo-kulturalnych domów wypoczynkowych.

10. **Współpraca ze Związkiem Samopomocy Chłopskiej i Związkiem Młodzieży Polskiej** jest konieczna i w tej dziedzinie musimy się wykazać realnymi osiągnięciami w 1949 r.

11. **Współpraca z pokrewnymi instytucjami** — nasz stosunek do P. T. T. ujawniamy we wniosku Zarządu Głównego, wyrażając gotowość nawiązania najściślejszej współpracy, aż do zjednoczenia włącznie. Przy Oddziałach będziemy tworzyć sekcje narciarskie i kajakowe, w powiązaniu organizacyjnym z P. Z. N. i P. Z. K.

12. **Współpraca z Naczelną Dyrekcją Muzeów** — jest ścisła i wyraża się m. in. w powołaniu w P. T. K. Wydziału Społecznej Opieki nad Zabytkami Przeszłości. Podobną współpracę pragnęlibyśmy osiągnąć również na odcinku Min. Leśnictwa, wciągając w orbitę naszych prac również Ligę Ochrony Przyrody.

13. **Koła Krajoznawcze Młodzieży Szkolnej** pracują dobrze, a Zarząd Główny musi w stosunku do nich wykazać się wydatniejszą pomocą organizacyjną, niż dotychczas.

„Nasz plan — zakończył Prezes — jest szeroki, ale oparty jest na konkretnych podstawach. Na jego realizację mamy zapewnione środki finansowe czterokrotnie wyższe, aniżeli w roku ubiegłym“.

Wywody Prezesa poparte były liczbami preliminarza budżetowego P. T. K. na r. 1949.

Referat Prezesa uzupełniony został informacjami dr. R. Fleszarowej, Stanisława Lenartowicza i dr. Herbsta.

Dr. Regina Fleszarowa omówiła sprawę współpracy P. T. K. z Centralną Radą Związków Zawodowych, która w Wydziale Oświatowym powołała przy spółdzielcu P. T. K. specjalną Komisję Krajoznawczą. Uzupełnione też zostały dane dotyczące Informatorów dla wezasowiczów.

Ob. Stanisław Lenartowicz omówił zagadnienia gospodarki turystycznej z punktu widzenia P. T. K. Mówca zaznaczył, że poza preliminowanymi w planie schroniskami dzięki dodatkowym subwencjom Biura Turystycznego Min. Komunikacji, P. T. K. przystępuje do stworzenia w rejonie podwarszawskim dwu ośrodków weekendowych.

Dr. Herbst w imieniu Wydziału Społecznej Opieki nad Zabytkami podkreślił znaczenie ochrony zabytków przeszłości w państwie demokracji ludowej. Państwo łoży na ochronę zabytków, lecz ochrona ta nie może się odbywać poza społeczeństwem, a jedynie przy jego współudziale. Naszym hasłem jest, że każdy zabytek przeszłości winien mieć swego opiekuna społecznego. Oddziały P. T. K. winny powołać dla tych spraw specjalne Sekcje, zaś tam gdzie nie ma Oddziału, winni być powołani delegaci P. T. K. Sekretarz Wydziału dr. Szymański będzie utrzymywał z Oddziałami osobisty kontakt, a Wydział służyć będzie radą i informacjami.

Po przerwie obiadowej Przewodniczący otworzył dyskusję na temat planu pracy i wniosków Zarządu Głównego. W dyskusji zabierali głos: ob. ob. Gruszczynski z Włocławka, Zembrzowski z Częstochowy, inż. Zubelewicz z Olsztyna, Pagaczewski z Krakowa, inż. Gologórski z P. Z. N., Wojsznis z Warszawy, Gajdzik z Katowic, Rządowski z Olskusza, Piątek z Rzeszowa, Wolnicki z Piotrkowa. W dyskusji podkreślono wielki zakres programu pracy, co nakłada na Oddziały P. T. K. specjalne obowiązki, a na Zarząd Główny obowiązek spieszenia Oddziałom z pomocą, wysuwano istniejące trudności przy realizowaniu turystyki masowej, oraz przy odbudowie schronisk turystycznych. W przemówieniach dyskutantów przebił optymizm i przekonanie, że szeroki plan, zakreślony przez Prezesa zostanie zrealizowany. Po udzieleniu w odpowiedzi wyjaśnień przez Prezesa, Zjazd przyjął jednogłośnie następujący wniosek Zarządu Głównego w sprawie powołania Wydziału Społecznej Opieki nad Zabytkami Przeszłości:

„Doceniając znaczenie podjętej przez Polskie Towarzystwo Krajoznawcze społecznej

opieki nad zabytkami kultury i krajobrazu polskiego oraz pomocy w tym zakresie Władzom Państwa, Zjazd Delegatów Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego odbyty w Olsztynie dnia 16 czerwca 1949 r. wita z radością powołanie w ramach statutu Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego Wydziału Społecznej Opieki Nad Zabytkami Przeszłości, mającego kontynuować prace dawnego Towarzystwa Opieki nad Zabytkami Przeszłości.

Zjazd Delegatów poleca Zarządowi Głównemu roztoczenie jak najdalej idącej opieki prac Wydziału, a w razie potrzeby okazywanie mu pomocy moralnej i materialnej, w zależności od aktualnych możliwości Towarzystwa“.

Również jednogłośnie przyjęty został drugi wniosek Zarządu Głównego w sprawie współpracy z Polskim Towarzystwem Tatrzańskim. Wniosek ten brzmi:

„Zjazd Delegatów Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego wita z radością i przyjmuje do zatwierdzającej wiadomości uchwałę Komisji Porozumiewawczej Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego i Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego, proponującą Zarządom Głównym obu bratnich stowarzyszeń połączyć się w jedną organizację z uwagi na pokrewieństwo ich celów i ideologii oraz ze względu na konieczność istnienia w Polsce jednej silnej organizacji krajoznawczo - turystycznej.

Zjazd wita również z radością uchwałę Zjazdu Delegatów Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego, odbytego 15 maja rb. w Zakopanem, stwierdzającą konieczność najściślejszej współpracy obu ideowo i organizacyjnie bratnich stowarzyszeń turystyki czynnej w Polsce dla odpowiedniego ujęcia organizacyjnego najważniejszego w Polsce Ludowej zagadnienia upowszechnienia turystyki oraz niezbędność powołania do życia w miejsce dotychczasowej Komisji Porozumiewawczej stałego organu współdziałania obu stowarzyszeń.

Zjazd Delegatów Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego upoważnia Zarząd Główny i Prezydium do podjęcia wszelkich kroków i przygotowania wniosków, zmierzających do połączenia organizacyjnego obu bratnich stowarzyszeń w pierwszym zaś rzędzie do powołania w porozumieniu z Zarządem Głównym Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego, Naczelnej Rady Porozumiewawczej Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego i Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego, jako stałego organu współdziałania obu stowarzyszeń.

Zadaniem Naczelnej Rady Porozumiewawczej P. T. K. i P. T. T. winno być przygotowanie podstaw stworzenia warunków do połączenia obu stowarzyszeń oraz ustalenia terminu zwołania wspólnego zjazdu połączeniowe-

go. W okresie przejściowym, zadaniem Rady będzie uzgadnianie wspólnych wystąpień na zewnątrz oraz ustalenie zasad współpracy wewnętrzno-organizacyjnej w terenie.

Współpraca powinna opierać się na zasadach zupełnego równouprawnienia członków obu stowarzyszeń na podstawie całkowitej wzajemności, a mianowicie:

Członkowie obu stowarzyszeń na podstawie legitymacji członkowskiej korzystają ze wszystkich uprawnień, ulg, przywilejów, zniżek w schroniskach, domach wypoczynkowych, wszelkich urządzeniach, muzeach, bibliotekach, i czytelniach stanowiących własność obu stowarzyszeń, przy wstępach na odczyty, pokazy, imprezy, przy uczestnictwie w wycieczkach, kursach, obozach organizowanych przez oba stowarzyszenia.

Oba stowarzyszenia postawią jako zasadę, że poszczególne oddziały P. T. T. i P. T. K. jeżeli mają siedzibę w tych samych miejscowościach, będą dążyły dla oszczędności do posiadania wspólnych lokali biurowych, wspólnych sal odczytowych i klubowych, oraz do inicjowania wspólnych imprez, agend, przedsięwzięć itp.

Oba stowarzyszenia zarówno na szczeblu Zarządów Głównych jak Okręgów i Oddziałów przyjmą za zasadę uzgadnianie swych wystąpień na zewnątrz wobec władz państwowych, samorządowych, prasy, instytucji, organizacji zawodowych i społecznych.

Oba stowarzyszenia przyjmą za zasadę wspólne przeprowadzenie starań zmierzających do uzyskania ulg, przywilejów, ułatwień i zniżek w dziedzinie komunikacji kolejowej, kolejki górskiej, autobusowej, żegludowej, w dziedzinie ruchu granicznego itp., eliminując całkowicie czynnik konkurencji przy tych zabiegach i przestrzegając zasady, że uzyskane zdobycze powinny przysługiwać w równym stopniu członkom obu stowarzyszeń.

Naczelna Rada Porozumiewawcza powinna zbierać się co najmniej raz na kwartał, w razie potrzeby częściej.

Naczelna Rada Porozumiewawcza tworzy w swym łonie dla poszczególnych zagadnień komisje mieszane z członków P. T. T. i P. T. K., przede wszystkim komisje dla spraw:

- 1) organizacyjnych,
- 2) gospodarki terenowej i inwestycji,
- 3) turystyki powszechnej,
- 4) ochrony przyrody,
- 5) wydawnictw,

oraz inne w miarę potrzeby.

Jako odpowiednik Naczelnej Rady Porozumiewawczej powinny powstać okręgowe i miejscowe Rady Porozumiewawcze P. T. K. i P. T. T. w tych miejscowościach i okręgach

gdzie istnieją oddziały bądź okręgi obu stowarzyszeń“.

Po przyjęciu tych wniosków Zjazd jednogłośnie zaaprobował przedstawiony przez Prezesa Plan pracy i Preliminarz budżetowy Zarządu Głównego P. T. K. na rok 1949.

Następnie Prezes dr. St. Leszczycki zakomunikował, że Zarząd Główny postanowił złożyć swe mandaty, aby umożliwić wybór nowego Zarządu w pełnym komplecie. Listę kandydatów, opracowaną przez Zarząd Główny odczytał Wiceprezes K. Staszewski. Lista przewidziała równocześnie przydział mandatów w Prezydium. Zjazd jednogłośnie przyjął listę nowego Zarządu w składzie następującym:

Prezes — prof. dr. Stanisław Leszczycki, Wiceprezesi — pos. Marek Arczyński, dr. Kazimierz Jasiński, Józef Kolodziejczyk, Stanisław Lenartowicz, prof. inż. Jan Witkiewicz, pos. Waclaw Żukowski, Sekretarz Generalny — Kazimierz Staszewski, zast. Waclaw Kowalski, Skarbnik — Arkadiusz Dobrowolski, zast. Tadeusz Nawrocki. Członkowie Zarządu: Stefania Cieślukowska, dr. Regina Fleszarowa, dr. Stanisław Herbst, dr. Ignacy Henner, dr. Stefan Jarosz, Jadwiga Jaroszowa, prof. Leopold Wegrzynowicz (przewodn. Komisji Kół Krajoznawczych Młodzieży Szkolnej), Zygmunt Nawrocki, dr. Mieczysław Orłowicz, dr. Stanisław Szymański, Justyn Wojsznis, Kazimierz Wyszomirski, pos. Antoni Langer, dr. Władysław Milata, Waclaw Pietraszkiewicz. Zastępcy: dr. Wiesława Rychling-Kondracka, inż. Jan Reychman, Marian Ryczer, Wiktor Sarnecki, dr. Franciszek Uhorezak. Komisja Rewizyjna: Zygmunt Beezkowicz, Konstanty Czerwiński, Władysław Gruszczyński, Jerzy Kolodziejcki, Stanisław Osiecki, Zofia Wołowska.

Zjazd przystąpił do rozpatrzenia wniosków zgłoszonych przez Oddziały i Zarząd Główny.

W pierwszym rzędzie postanowiono utrzymać w mocy wniosek poprzedniego Zjazdu, ustalający wysokość składki z tytułu par. 12 Statutu na 30 zł. miesięcznie, z równoczesnym upoważnieniem Zarządu Głównego do wprowadzenia w tej dziedzinie zmiany, o ile zasłaby istotna potrzeba. W ten sposób wysokość składki członkowskiej do następnego Zjazdu pozostaje niezmienną.

Wniosek Oddziałów w sprawie zniżek turystycznych dla członków P. T. K. oraz wycieczek zbiorowych postanowiono potraktować jako materiały do memoriału P. T. K., skierowanego do Min. Komunikacji.

Wniosek Oddziału w Zielonej Górze w sprawie zróżnicowania członków na otrzymujących „Ziemie“ i nie otrzymujących tego pisma od-

łożono do czasu przepracowania nowego statutu. Wniosku Oddziału w Rzeszowie w sprawie przekształcenia „Ziemie“ na dwutygodnik — nie przyjęto.

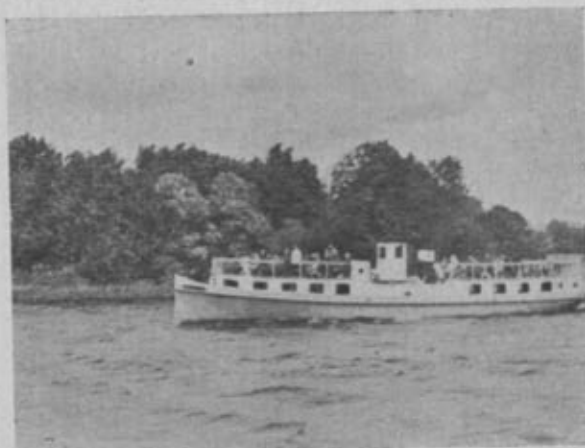
Wniosek Oddziału w Warszawie w sprawie upoważnienia Okręgowych Komisji Kół Krajoznawczych Młodzieży Szkolnej do ściągania bezpośrednio na swoje cele dziesięciny od Kół — przyjęto.

Wniosek Oddziału w Gdańsku w sprawie wcześniejszego zawiadamiania miejsc w schroniskach dla wycieczek — przyjęto.

Inne wnioski Oddziałów uznano za uwzględnione w przyjętym już planie pracy.

Uznając porządek dzienny Zjazdu za wyczerpany, Prezes dr. St. Leszczycki podziękował Wicemarszałkowi Sejmu ob. Stanisławowi Szwalbemu za wytrwałe śledzenie całego przebiegu obrad, gospodarzom olsztyńskim za wzorową organizację strony technicznej Zjazdu, a uczestnikom obrad za pracowity udział w Zjeździe.

Na tym obrady zakończono.

Ryc. 97. Uczestnicy Zjazdu na wycieczce statkiem po jeziorze Mamry.

Zjazd Olsztyński wywarł na uczestnikach duże wrażenie. W rozmowach pozjazdowych podkreślano konkretność form w podchodzeniu do zagadnień krajoznawczo - turystycznych, szerokie rozplanowanie pracy w oparciu o zasadnicze bazy życia społecznego, czuwanie nad właściwym kierunkiem prac P. T. K. z uwzględnieniem potrzeb życia współczesnego, ulegającego stałym a koniecznym przeobrażeniom w duchu demokracji ludowej. Sprawy gospodarcze Zjazdu, jak i jego strona techniczna stały również na wysokim poziomie.

W godzinach wieczornych uczestnicy Zjazdu wzięli udział w wieczorze regionalnym.

Występował ze śpiewem i tańcem zespół regionalny Uniwersytetu Ludowego z Bartąga, prelekcje wygłosił dr. Gębik, pracownik miejscowego Oddziału „Czytelnika“.

W dniu 17 czerwca uczestnicy Zjazdu wzięli udział w wycieczce do Giżycka i na jezioro Mamry.

ZŁOT W PRZEMYŚLU.

Ruchliwy Okręg Rzeszowski PTK zorganizował w dniach 14 i 15 maja rb. zlot Kół Krajoznawczych, członków PTK oraz przedstawicieli Związków Zawodowych w Przemyślu. Udział w tej imprezie wzięło ok. 800 osób, w tym delegaci Okręgowej Komisji Zw. Zaw., Powiatowej Rady Zw. Zaw., członkowie Zarządu Okr. Rzeszowskiego PTK z prof. Piątkiem na czele, przedstawiciel Kuratorium, członkowie Kół Rzeszowskich i Jarosławskich w liczbie 190 osób; przyjezdnych z Rzeszowa i Jarosławia, Przemyśl powitał na dworcu, wręczając gościom kwiaty.

W sali Powiatowej Rady Zw. Zawodowych odbyła się wieczornica krajoznawcza przy udziale orkiestry Zw. Zawodowych, po czym odbyła się wspólna zabawa.

Następnego dnia zwiedzano Przemyśl i okolice, zaś wieczorem uczestnicy zjazdu wzięli udział w przedstawieniu Związków Zawodowych. Odegrano „Zaczarowane Koło“.

Zjazd spowodował zorganizowanie w Przemyślu dwu Kół Krajoznawczych, zaś organizowanie nowego Oddziału PTK w Przemyślu — jest w toku.

WSPÓLPRACA P. T. K. ZE ZWIĄZKAMI ZAWODOWYMI W KATOWICACH

W drugiej połowie miesiąca czerwca rb. Oddział Polskiego Tow. Krajoznawczego w Katowicach zorganizował w sali Wojew. Szko-

ły Związków Zawodowych kurs dla przewodników krajoznawczych. Prelegentami Kursu byli: dr L. Górnisiewicz, mgr Suboczowa, mgr. Kaczorowski, mgr. Gajdzik. Udział w Kursie wzięło 37 uczestników, przewidzianych na przewodników krajoznawczych dla Katowic i Okręgu Śląskiego.

W porozumieniu z kierownikiem Wojewódzkiej Szkoły Związków Zawodowych podobny kurs zorganizowany został przez nasz Oddział Katowicki dla słuchaczy tej szkoły. W tym kursie wzięło udział przeszło 100 słuchaczy. Na zakończenie kursu odbył się wspólny wykład dla słuchaczy obu turnusów. Ostatni wykład był bogato ilustrowany starannie dobranymi przeźroczkami krajoznawczymi.

Zarząd Oddziału P. T. K. w Katowicach do współpracy z Radami Związków Zawodowych delegował swego przedstawiciela w osobie ob. Franciszka Kiedronia, który objął stanowisko przewodniczącego wojewódzkiej komisji krajoznawczej przy Okręgowej Radzie Związków Zawodowych w Katowicach. Natomiast Okręgowa Rada Zw. Zaw. delegowała do Zarządu Oddziału swoich przedstawicieli w osobach Jarosława Mycińskiego, który objął mandat wiceprezesa Zarządu Oddziału oraz ob. Genowefę Zajac w charakterze członka Zarządu.

W zakresie swych prac Komisja Krajoznawcza sporządziła trasy krajoznawcze dla wycieczek, współpracując ściśle z P. T. T., Wydz. Turystyki przy Urzędzie Wojewódzkim, referatem turystyki przy D. O. K. P.

Obecnie Zarząd Oddziału P. T. K. w Katowicach przygotowuje zorganizowanie na szeroką skalę pomyślanego kursu krajoznawczego dla działaczy związkowych z terenu całego Okręgu.